אגרות הראי"ה - כרך ד' - אגרת אשכח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ד' סיון תרפ"ה - ירושלים
נמען: הרב מאיר ברלין

תודה על שדיבר על הישיבה. הם נמצאים בלחץ גדול, ואין אפשרות אפילו להחזיק את ההוצאה היומית בלי עזרה מיידית. אחיו, הרב דב בער הכהן קוק, שהיה רב באליסבטגרד ונמלט מרדיפות הבולשביקים, תלמיד חכם, דרשן ונואם, יוכל אולי לבוא לאמריקה לטובת הישיבה. הרב קוק מצטער על עיכוב התקציב לוועד הדתי, כי חוסר הפרנסה של בני התורה 'מקלקל את כל סדר טוב'.

עיקרי הדברים

- מצוקת הישיבה.
- אחיו הרב דב בער.
- עיכוב התקציב לוועד הדתי.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1]. ירושלם ד' סיון תרפ"ה[2]

שלו'[3] וברכת הרגל. לכבוד ידידי החביב הרב המאוה"ג[4] לתורה ולתעודה, רב פעלים. וגדל הגיון, מו"ה[5] מאיר ברלין [הרב מאיר בר-אילן (ברלין)] שליט"א[6]. אחדשה"ט[7] באה"ר[8].

מחמד לבי. כת"ר[9] שליט"א. שמעתי. שדבר כבודו נכבדות, בדבר הישיבה ושאיפותיה, ישר חילו, לא ראיתי עדיין את מאמרו, למען דעת איך הדברים מתאימים אל שאיפותינו בפרטן. אבל ן בטוח אני, שהגיוני לבבו הטהורים, הולכים הם באותה מסילת הקודש, אשר שמנו לנו למטרה ביסודה של "הישיבה העולמית המרכזית לישראל בירושלים", [ישיבת "מרכז הרב"; ראו כרך ד', אגרת ארצו] שבכל יום ויום הננו יכולים יותר להעיד על ההכרח הגדול לעמדתה של היהדות בטהרתה מיד ולדורות בע"ה[10], ליצור לנו ישיבה אידאלית זו, אבל אהובי, התאמצו נא תמימי דעים. לתן לנו כח מעשי לנהל את הדבר הגדול הזה, עד אשר יציץ ויפרח. עד אשר יסתגל לכל אותם הדרישות גדולות הערך. שאנחנו חייבים לקשור אותן בו, והלא כל אלה קשורים הם באמצעיים חמריים שהם מוכרחים להיות גדולים ומוכשרין לסיפוקן של

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 תרפ"ה - השנה תרפ"ה (1924/1925)
3 שלו' - שלום
4 המאוה"ג - המאור הגדול
5 מו"ה - מורנו הרב
6 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7 אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
8 באה"ר - באהבה רבה
9 כת"ר - כבוד תורתו
10 בע"ה - בעזרת השם

הדרישות, העומדות להוביל אל המגמה. ולעת עתה הננו עומדים בלחץ מאד, שלא די שנוטל ממנו את אפשריותה של ההתפתחות הכמותית והאיכותית בין מצד הכלכלה, בין מצד הבנין בין מצד הוספה של כחות הוראה ועיבודים שונים של התכניות בפועל, אלא שגם להחזיק את ההוצאה היומית אין אנו רואים שום אפשרות אם לא תבאו מיד לעזרתנו.

(חושבים אנחנו אולי שאחי, הרב הגאון דובער הכהן קוק [אחיו של הרב קוק; ראו כרך ד', אגרת אשיג] שליט"א שהי'[11] אב"ד[12] ביליסבטגרד, בשנים האחרונות. ומפני הרדיפות הדתיות של הבולשיבים, נמלט מהם, ובא אלינו עם משפחתו, הוא, מלבד שהוא ת"ח[13] מובהק, ג"כ[14] איש באנשים, ודרשן ונואם הגון, חושבים אנו שאם רק נוכל להוציא אל הפועל את בואו לאמעריקא, לעיר קטרה זו של חיזוק מוסד קודש הכללי הזה, כתר"ה[15], וחלק חשוב מאהובינו המכירים את ישרה ואמתתה, קדושתה ותפארה של צפייתנו בדבר הישיבה המרכזית, יתמכו בידו). באותו הכבוד ורוחב הדעת והמפעל הראויים למטרה עליונה וקדושה לשעתה, ולע"ל[16] זו, הנני מחכה על מכתבו של כת"ר המוקדם. ולא אמנע מלהודיע את צערי לידידי, בדבר מניעת המשלח של התקציב, לועד הדתי (ולחברי משה"ר[17]) שחוסר פרנסה, הניכר בכל עבר, של בני התורה, זהו התוכן היחידי ביותר המקלקל את כל סדר טוב, שהי' אולי אפשר לצאת אל הפועל בזמן היותר קרוב, בנוגע לע"ק[18] והשפעתה באי"י[19] וביהדות בכלל, ולדי' הישועה.

הנני חותם בברכה ואה"ר[20], כנפשו היקרה והעדינה ונפש אוהבו הנאמן מוקירו ביפעת טהרת נפש, ומברכו מקודש סלה

אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

11 שהי' - שהיה
12 אב"ד - אב בית דין
13 ת"ח - תלמידי חכמים
14 ג"כ - גם כן
15 כתר"ה - כבוד תורתו רום הדרתו
16 ולע"ל - ולעתיד לבוא
17 משה"ר - משה רבנו
18 לע"ק - לעיר קודשנו
19 באי"י - בארץ ישראל
20 ואה"ר - ואהבה רבה